

N:o 22.

Redaktör: ADOLF LINDGREN.
Förläggare: HUSS & BEER.

Stockholm den 15 November 1882.

Pris: Helt år 6 kr. Halft år 4 kr.
Kvartal 2 kr. Lösn:r 25 öre.
Lösn:r med musikbilaga 50 öre.

Årg. 2.

Normas kompositör.

I anledning af den »vogue», som »Norma» nyligen lyckats återupplefva på vår kungliga scen, torde det vara af intresse att här erinra om hvad den berömda kritikern P. Scudo på sin tid yttrade om kompositören, Siciliens söndagsbarn:

Den filosofiska och literära rörelsen, som vid kejsardömets fall uppstod, liksom ett frihetsrop, började också att bana sig väg till Italien år 1820. Denna rörelse, framkallad af känslan af oberoende och af behovet att åter höja idealet af menniskonaturen, som blifvit förnedrad af despotismen; denna förening af främmande läror, en blandning af religiösa ingifvelser, af minnen från det förlutna, af naiva och milda drömmierier, som kommo öfver bergen, liksom en andeflägt från Nordens släkten, att gripa in i den försummade odlingen hos Söderns folk, — allt detta uppkallade en skola af nyhetsmakare, bland hvilka vi främst se Manzoni och Silvio Pellico. Stödjande sig på den grundsatsen, att de sköna konsterna böra vara uttrycket af själens sanna och innersta rörelser; väckte genom den nyligen offentliggjorda öfversättningen af Göthes och Schillers mästerverk, af Byrons poemer och Walter Scotts romaner, bemödade sig dessa utmärkta män att åt sitt lands literatur gifva en mera allvarlig, kysk och logisk karakter, att föryngra alla former för skaldekunstens och inbillningskraftens skapelser. Musiken dröjde icke att följa sinnas allmänna påtryckning, och det var Bellini, som försökte att låta denna konst undergå den nya ombildningen.

Vincenzo Bellini, född i Catania den 4 November 1802,* gjorde sina första musikaliska studier vid konservatorium i Neapel, under Trittos, och sedan Zingarellis ledning. Efter en uppmuntrande framgång på San Carlo-teatern med en opera, *Bianca e Fernando*, som uppfördes år 1826, blef han följande året kallad

till Milano, der han komponerade *il Pirata* för mad. Pasta och Rubini. Detta verk vann mycket bifall och gjorde Bellinis, äfvensom hans beundransvärda framställares namn berömdt i Italien. År 1828 författade han, i samma stad, *la Straniera* och sedermera, år 1831, *la Somnambula*. Denna täcka opera, äfvenledes skriven för mad. Pasta och Rubini, gafs på Carcano-teatern och väckte der den lifligaste förtjusning. Förnöjd öfver så många, lätt vunna framgångar, försökte han att höja sin styl i *Norma*, som var den sista karakter, som mad. Pasta skapade; och derefter kom han till Paris år 1833. Efter en kort utflykt till London, återkom han till Frankrikes hufvudstad 1834 och författade nu *Puritanerna* för de fyra ryktbara konstnärer, som den tiden gjorde italienska teaterns lycka: mad. Grisi, Tamburini, Lablache och Rubini, hans älsklingssångare. Han dog sex månader efter första representationen af denna härliga opera, likt en himmelens fågel, som utgjutit *l'ultimo suo lamento*. Af en finkänslig och mild natur, med ett musikaliskt snille, mera vekt än starkt, mera omvexlande än rörligt, undgår Bellini Rossinis inflytande och hämtar ingifvelse omedelbart från adertonde århundradets mästare. Han följer hufvudsakligen Paisiello, hvars mildhet han också eger, och hvars tränfulla tonsättning han älskar att begagna. Denna förvandtskap är i synnerhet slående i *la Somnambula*, hvilken opera bäst framställer för oss den unge maestron och kunde kallas en dotter af *Nina*, ännu helt upprörd af moders-smärtan. Bellini, som blifvit musiker af en lycklig naturfällhet, hvilken likväl ej blifvit tillräckligt utvecklad af en påskyndad uppfostran, fann ej allenast i sin upprörda själ utsökt vackra och egendomliga melodier; utan han påträffade der äfven någon gång pikanta harmonier, såsom uti kvartetten i *Puritanerna*, hans bäst skrifna opera. Hans instrumentering, som i allmänhet är svag, saknar likväl icke vissa utmärkande egenskaper. Han lånar den till

största delen af Rossinis orkester, och understundom af Webers, såsom man kan höra i introduktionen till *Puritanerna*. Hans arbeten, som äro föga omvexlande och af en mera elegisk än sant dramatisk karakter, utmärka sig för en lugn, rätt beherrskad deklamation, i hvilken en uppriktig rörelse ger sig tillkänna; vidare genom föga utarbetade sånger, som sakna de Rossiniska sångernas lysande glans, men väcka en djup rörelse, emedan de verkligen utgå från själen och icke äro tillkonstlade. Bellini var född i ett lycksaligt land: alltifrån barndomen hade hans öra blifvit tjust af de klagande melodier, som i århundraden blifvit sjungna af herdarne på Sicilien; hans hjerta var uppfyllt af denna milda melankoli, som i de solbelysta landen aftonens väldiga skuggor och hafvets oändliga horisont väcka hos dig, en melankoli, som man redan finner uttalad hos Theokrit och i några madrigaler af Gesualdo i sextonde seklet; — och med dessa, sitt sydliga snilles medfödda intryck förenar nu Bellini svärmeriet, den tyska och engelska litteraturens panteistiska ingifvelser, samt bildar deraf ett skönt, behagligt och hemlighetsfullt helt.

Eroicans första sats.

Några måttbestämningar.

I.

Man talar om »en helig rysning» såsom ett betecknande namn på den känsla, hvilken bemäktigar sig oss dödliga människobarn, då vi stå inför en företeelse af stark, öfverväldigande sublimitet. Hvem har ej någon gång erfarit denna rysning vid åsynen af den oändliga stjernhimmels gnistrande prakt? Hvem har ej känt densamma under den berusande inverkan af ett förkrossande storslaget konstverk, sådant som en gotisk dom, en tragedi af Shakspeare, en symfoni af Beethoven? Men det är ej blott det omedelbara konkreta intrycket,

* Enl. annan uppgift 1 Nov. 1801.

som skänker en dylik, på en gång ödmjukande och upplyftande känsla; äfven under den abstrakta forskningen efter naturlagarnes eller konstreglernas hemligheter kan densamma dyka upp, och då snarare stärkt än försvagad af den vunna aningen om, att hvad som från början syntes gränslöst och ofattligt stort, i sjelfva verket är bundet vid den på en gång lugnande och imponerande regelmässigheten af en oföränderlig princip.

Något dylikt har åtminstone den som skrifver detta erfarit, då understundom — för att tala med skalden —

»Mig ock, arbetaren, det tecknet händt

Att klippan sjelf min varma trö betvungit»,
då jag någon gång under sökandet efter konstlärans sanningar trott mig finna vare sig ett oväntadt uppslag till nya undersökningar eller ett öfverraskande resultat af länge hopplöst framförda sådana. För den med abstrakta räkningar och mätningar arbetande förvandla sig i sådana ögonblick sjelfva de torra siffrorna till ljusskimrande pelargångar, mellan hvilka man tror sig skönja — om ock genom ett dunkelt glas — idealets egen måttfulla harmoni.

Det är så mycket angenämare att här kunna framlägga bevisen på en dylik måttfullhets närvaro i Eroicans första sats, som just Beethoven och speciellt denna hans komposition fått uppbära beskyllningar för måttlöshet eller regellöshet. Talade man ej för icke länge sedan äfven hos oss om den »oregelbundna skönheten» hos Beethoven — Beethoven, den kanske mest formfulländade af samtliga musikaliska mästare! Hvad särskildt beträffar Eroican, så erhöi densamma genast vid sitt första uppförande i Wien följande vitsord af Allgem. musikal. Zeitung: »Det felas henne ej frappanta sköna ställen, men mycket ofta synes hon förlora sig i det regellösa.» Att hennes första sats vore oformlig, har ännu i senare tider varit en jargon. Oaktadt jag år 1869, då första delen af E. Naumanns »Die Tonkunst in der Culturgeschichte» utkom, med förtjusning fann denne aktade författare hafva kommit på aldeles samma idé, hvarmed jag redan då experimenterade, nämligen att pröfva den Zeisingska proportionslagens tillämplighet på tonkonstens verk, så stötte mig dock genast för hufvudet, såsom förhastadt, detta förf:s yttrande: »Icke blott kännaren af konstformerna, utan äfven den bildade musikaliske laicus skall, vid ahörandet af Eroicans första sats, hafva märkt den något för stora öfvervigten af andra delen deri öfver den första.» En liknande tvekan angående det riktigt normala i detta styckes mått röjer sig ännu i år hos H. Kretzschmar (Musikal. Wochenblatt nr 16), då han säger: »Det har ju dock hvarken förr eller senare, hvarken af Beethoven eller annan symfoniker, skrifvits något så djerft, det vanliga måttet trotsande stycke som första satsen af nämnda verk. — Huru kom Beethoven på den egendomligheten att egentligen två gånger afsluta denna

genomföring?» — På denna fråga vill nedanstående afhandling utleta ett svar, och det lyder — för att genast säga det — sålunda: Emedan hos Beethoven, trots hans skenbara måttlöshet, i en rent af häpnadsväckande grad fans inneboende den säkra om ock omedvetna instinkten för de båda första grundbestämningarna i alla estetiska måttförhållanden: *symmetri* och *proportion*.

* * *

Vi ha då närmast att göra oss reda för betydelsen af dessa båda begrepp. Tänka vi oss ett helt uppdeladt i flere delar, så kunna dessa naturligen sins emellan vara antingen lika stora eller olika stora. På det förra fallet har symmetriens, på det senare proportionens lag sin tillämplighet. Mellan två lika stora delar är naturligtvis endast ett förhållande möjligt, och symmetrien innebär blott, att de båda lika delarne äro grupperade på ömse sidor om en midtpunkt såsom t. ex. de båda flyglarne kring en hufvudbyggnad. Mellan tvänne olika delar åter kunna visserligen flere olika storleksförhållanden tänkas, men tydligt är, att det estetiskt mest tillfredsställande förhållandet bör vara det, der delarnes mått stå i något sammanhang med det helas, och helst så, att den mindre delen förhåller sig till den större såsom den större till det hela. Detta är den af Zeising framhäfta proportionslagen, hvilken af honom uppvisas vara gällande ej blott inom diverse konstverk utan äfven flerstädes i naturen, såsom i människokroppens olika partier, i planeternas inbördes afstånd, i kristallernas och växtcellernas byggnad, i bladställningen på träden o. s. v.

Den afskärning, hvarigenom ett gifvet helt delas i tvänne olika delar på så sätt, att den mindre delen förhåller sig till den större som den större till det hela, kallas *det gyllne snittet*,* hvilket namn således blir det kortaste uttrycket för den Zeisingska proportionslagen. Härvid är emellertid att märka, att det estetiska snittet sällan fullkomligt sammanfaller med det matematiska utan mer eller mindre närmar sig detsamma, något som lätteligen förklaras ur den fordran på *lif* och *frihet*, som är oundgänglig för hvarje sant konstverk och som sällan är förenlig med en fullkomligt matematisk, stel regelmässighet. Huru stor den högsta tillåtliga differensen är

* Då jag ej vill trötta läsaren med matematiska detaljer, nämner jag blott i förbigående, för den som till äfventyrs är road af dylika undersökningar, att det gyllne snittet finnes *geometriskt* (inom en gifven rät linie) enligt Euklides II bok, XI proposition. *Aritmetiskt* (inom ett gifvet tal) finner man den sökta större delen enligt Zeisings formel: $V\left(T^2 + \frac{T^2}{4}\right) - \frac{T}{2}$, då T betyder det gifna hela talet (totum); eller ock enligt den i Björlings algebra, del I, kap. IX, § 5, probl. 6, angifna formeln: $\frac{\sqrt{5}-1}{2} a$, då a betyder det gifna hela. Den mindre delen finnes sedan naturligtvis genom att subtrahera den större delen från det hela.

mellan det estetiska och det matematiska snittet, är visserligen svårt att afgöra och kan endast finnas genom upprepade observationer på olika konstverk. E. Naumann säger sig (a. st. I, 164) hafva beräknat denna högsta differens uti de bildande konsterna till ungefär $\frac{1}{29}$ och i den ojämförligt mera rörliga och flytande tonkonsten till $\frac{1}{17}$ af ett gifvet helt. Antaga vi det gifna hela till 100, (t. ex. 100 takter) så skulle alltså den högsta medgifna differensen för tonkonsten blifva $\frac{1}{17} \times 100 =$ ungefär 6 procent (6 takter på 100), ett tal som dock snarare är för lågt än för högt tilltaget och knappast låter sig tillämpas på andra sonatsatser än Beethovens — hvilka, enligt hvad jag funnit, äro de mest proportionella af alla (det må i förbigående anmärkas att enligt så väl min som Naumanns iakttagelse, det gyllne snittet i allmänhet icke gerna låter sig genomföras på andra musikformer än de formsträngare, sådana som fugan och den s. k. sonatformen eller den vanliga formen för första satsen i sonater och symfonier.) Huruomhållst skola vi i det följande se, att differenserna inom Eroicans första allegro i de allra flesta fall ej ens uppgå till 6 procent och endast undantagsvis något överskrida detta tal. A. L.

Minnesblad.

Eric Drake.

När Drake sålde sin egendom i Småland och med sin då redan talrika familj flyttade till Stockholm, var det väl för att etablera sig såsom musiklärare och komma närmare musiklivets centrum. Landbrukare var påtagligen icke hans naturliga kallelse, hvarom bland annat vittnade hans medförda, af honom med egen hand kopierade massor af tonverk af kända mästare, redan i och för sig utgörande ett ansenligt bibliotek. Sådant hade icke kunnat lemna mycken tid öfrigt för landbruksskötseln, och var redan tillräckligt att tillkännagifva hans rent objektiva och uppoftande kärlek för tonkonsten. Hans anborna blygsamhet tillät honom ej att skryta med sig sjelf, och man måste vara mycket nära bekant med honom, för att få göra en inblick i hans inres skattkammare. Var man det, så upptäckte man profven på en digtargenius, lika mäktig att uttala sig i ord som i toner.

Såsom *Theoretiker* finnas få svenska musiker, som kunna jemföra sig med Eric Drake, derom vittna bäst hans utgifna verk. Upmärksamheten fästades också snart på honom såsom sjelfskrifven efterträdare till Frigel (han skref sitt namn så, men det uttalades Frigell), musikaliska akademien d. v. sekreterare och lärare i harmoni. Det var eljest icke lätt att efterträda Frigel, ty han var sjelf en mästare i teorien och erkänd såsom sådan, men han var högt till ären kommen och designerade snart Drake såsom

den som skulle fullborda hvad han börjat och grundlagt.

»Elever» hade för öfrigt Drake nog under den långa tid han var lärare i Musikaliska akademien och akademiens egentliga styresman, ty han kunde med skäl säga om sig: »l'académie c'est moi». Också jag kan betrakta mig som organistelev, då jag kommit att taga organistexamen, hvilket gick till på ett lustigt vis. Jag kom en dag, under det vi togo vår sexa på »Kräfteriket», att säga till Drake, att jag väl hade lust att taga organistexamen, för att vara kompetent i fall en organistlägenhet kunde yppa sig. »Ja vi ha examen i morgon», sade Drake, »kom upp så kan du bli examinerad». Jag gick upp, blef examinerad och fick högsta betyget. Jag har detta dokument ännu i behåll, och förvarar det som en kuriositet.

Det var Drakes favoritnöje att taga sexan på utvårdshus. Vi styrde då för det mesta våra steg utåt Roslags tull. En gång var adjunkten Samuel Munch af Rosenschöld med. Han låg såsom familjens caput vid riksdagen och tillhörde konservativa partiet, då styrdt af v. Hartmansdorff. Vi kommo under det sexan togs på »Albano» att tala om hans system med de 19 tonerna. Drake hade förut berättat mig derom och jag yttrade min önskan att se och höra det i Malmö förfärdigade instrument, som R. fört med sig och hade i sitt logis. R. var hemma dagen efter, spelade, och hvad jag hörde, skall jag ej försöka att beskrifva, ty det liknade icke musik i vanlig mening, utan var som man kunde tänka sig att höra sådan i en skön dröm. Jag skref härom i »Aftonposten» 1850 och var det sannolikt samma år, som Rosenschölds relation om det af honom uppfunna 19 tonsystemet blef införd i Vetenskapsakademiens handlingar.

Bland Drakes intimare vänner var Carl Schwencke, den snillrike kompositören och pianisten, hvars bekantskap han gjort i Småland, der Schw. en tid var engagerad som musklärare hos en possessionat i Drakes grannskap. Det rädde en viss valfrändskap mellan begges både kompositions- och spelsätt, nätt, elegant, korrekt och smakfullt. I den *rena satsen* kunde ingen af dem öfverträffas.

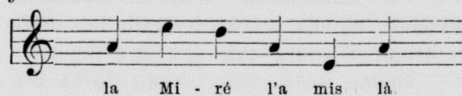
Att Drake med stor lätthet spelade från bladet, behöfver icke sägas. Någon stor virtuositet hade han icke, och satte ej heller mycket värde derpå, dock krusade han öfverhufvud icke för några svårigheter.

För eleverna vid musikalska akademien var Drake som en fader och åtnjöt deras tillgifvenhet i fullt mått. De kunde förtroendefullt vända sig till honom i sina enskilda angelägenheter, och blefvo aldrig utan råd eller hjälp. Hans ögon blefvo mot slutet mycket försvagade och efter hvad jag läst (jag var då utrikes) var han de sista par åren af sin lefnad alldeles blind. Före honom hade hela hans familj: hustru (f. Prinzensköld), tre söner och två döttrar, gått i grafven.

Sin pietet emot Mozart hade D. ådagalagt genom att uppkalla tvenne af sina söner efter honom, den ene Amadeus, den andre Wolfgang. Den sistnämnde blef efter Mannerhjerta kostymordonnatör vid kongl. teatern. J. M. R-n.

Scherzo.

Kasper berättade nyligen en näpen musikalisk ordlek af Doré, nämligen att denne på sitt nya hemvist lät inrista tonbeteckningarna *do mi si la do ré* (= Domicile à Doré). En liknande men mera elak calembour gjorde man på sin tid öfver den då nyss aflidne tonsättaren Rameau. Denne, en stor beundrare af det tjäcka könet, hade ännu på gamla dagar en ung älskarinna, den för sina utsväfningar ryktbara dansösen Miré. Med anledning af detta kända förhållande ristade man på Rameaus grafsten följande noter:

Vid uppförandet af Massés opera Paul et Virginie blef en af statisterna pliktfull af regissören, »emedan han icke hade svärstat sig tillräckligt för att föreställa neger». Vederbörande gjorde emellertid efteråt den öfverraskande upptäckten, att den pliktfullde var en *verklig* neger.

Direktören: »I hvilken roll önskar ni att uppträda?»

Sångerskan: »Som Gretchen i 'Faust'»

Dir.: »Men — det är väl icke ert allvar — som Gretchen?»

Sång.: »Nä, hvarför icke det? När man i 36 år har spelat Gretchen, så skulle jag tro, att man måtte kunna spela den rollen?»

En fru öfverlade med sin man, hvilken öfverraskning de skulle bereda sin enda dotter på hennes födelsedag. »Hvad synes dig, käre vän, om vi i all hemlighet låta henne lära sig spela piano?»

På en af Londons operateatrar skall en amerikansk trupp öppna säsongen med en serie föreställningar, hvilka, om de än stå tillbaka i inre värde, åtminstone skola utmärka sig för originalitet. Sällskapet består nämligen uteslutande af damer liksom den orkester, det medför, räknar idel qvinliga musici. Herr-roller skola således spelas af damer, och man har derigenom hunnit motsatsen af hvad som egde rum för 2—300 år sedan, då alla roller utfördes af herrar.

Georges Bizet, den sedan beryktade kompositören till »Carmen», hade ock sin tid, då han var besvärad af skulder och lektioner, men naturligtvis marterade han sig ej med »första grunderna» i pianospelning, han gaf s. k. »Leçons de style», hvilka betaltes dugtigt och endast voro för rikt folk, för adelsfröknar i Faubourg Saint Germain och medlemmar af den moderna finansverlden. Men rikt folk kan också se på styfvern.

»Ni säger alltså, cher maestro, att edra stil- lektioner kosta ...?» frågade markisinnan R.

»Tjugu francs, fru markisinna.»

»O, ni gör det väl billigare?»

»Omöjligt, fru markisinna, de kosta mig själf femton.»

Svaret beröfvade den unge Bizet en god inkomstkälla, ty det blef naturligtvis ej vidare fråga om lektioner hos markisinnan. Men så är parisaren. Nog kan han se på sin egen fördel, men han kan också för ett godt infall sätta den på spel, och Bizet var parisare från topp till tå.

Ett tryckfrihetsåtal

af musikalisk — eller snarare omusikalisk — natur har nyligen blifvit afdömdt af Königl. Schöffengericht i Berlin. En viss **Karl Zinkernagel** hade den 12 mars d. å., i anledning af **Bülows** första Beethovenkonsert i Hannover med Meinings hofkapell, uppträdt med en kritik i Hannoverschen Courier, hvari han på det häftigaste angrep Bülow och nyttjade uttryck sådana som dessa:

»Beethovens konstförståndiga, varma dyrkare måste på det djupaste uppröras öfver ett sådant beteende, ty deri ligger hela den musikaliska konstens ruin. I sanning, det är mer än förmälet, när hr v. Bülow vågar att så försonda sig mot Beethovens anda, hvilken han förfälskar på det brutalaste sätt» — »dertill behöfdes ingalunda denna bakvända dirigeringskonst, som utgör en vanära för vår tid.» — »Sålunda ger sig hr v. Bülows andliga oförmåga till känna i hans uppfattning af Beethoven» — o. s. v.

Häremot uppträdde redaktören af Allgem. Deutsche Musikzeitung, **Otto Lessmann**, med en ytterst hetsig artikel i sin tidning af 17 mars, hvari han under ifvern att försvara Bülow lät förleda sig att kalla kritikern »en skamlöst feg skribent» och hans opus »därhusjournalistik, skamlöst angrepp, gemen elakhet, ömkansvärd dumhet» m. m. i samma stil. Karl Zinkernagel stämde då Lessmann »wegen Beleidigung durch die Presse», och den 24 sept. afkunnade domstolen sitt utslag. »Enär den åtalade artikeln är en förolämpning mot den klagande och dess tendens går ut på att göra honom föraktlig, så är den anklagade utan allt tvifvel straffbar» — menar domstolen, men tillägger straxt derpå:

»Den anklagade är journalist, speciellt musikkritiker samt utgivare och redaktör af en musiktidning, och han har företrätt berättigade ståndspointerna, då han uppträdt emot en kritik, som redan för hvarje opartisk, ja för hvarje icke-musiker synes framgången, icke ur saken själf, utan fast mer ur personligt hatfulla motiv, samt är riktad mot en vederligen på musikens gebit så högt betydande man som Hans v. Bülow.»

På dessa och liknande grunder har altså domstolen funnit förmildrande omständigheter i högsta grad vara för handen, samt dömt anklagade Otto Lessmann till blott — 20 marks böter.

Trädens musik.

I en för någon tid sedan i Paris utkommen bok af **Léon Pillaut**, benämnd »Instruments et musiciens» och försedd med företal af **Alphonse Daudet**, förekommer en spirituel Essai, som kallas »Trädens musik» och hvilken röjer en så på en gång naturtrogen och poetisk uppfattning, att en kort redogörelse för några punkter derur torde intressera våra läsare.

Den som gifver akt — säger förf. — skall i naturen förnimma en med förvånande mångfald instrumenterad musik. Hufvudelementen denna landtliga

musik bilda som bekant fåglarne såsom sångare, träden och vattnet såsom orkester.

Man kan väl icke kalla vindens sus i träden för någon absolut musikalisk ton, och dock eger detsamma, när det tillfälligtvis fjättrar oss, ett visst uttrycksvärde.

Alla slags blad hafva icke samma klang. Det ges träd, dem vinden kommer att sucka, andra, dem han blott låter susa; några blifva rent af värtaliga. Dessa sakförhållanden äro bekanta, och det fins väl ingen, som icke med förbundna ögon genast skulle urskilja, om han står under popplar eller granar.

Med dessa båda trädarter hafva vi också nämt dem, hvilka klang är mest skiljaktig.

Bland alla träd är poppeln det klangfullaste. Den minsta fläkt bringar henne att ljuda, och man skall lätt märka, att den henne egna klangfärgen uppstår genom bladens ömsesidiga gnidning mot hvarandra. Det är tusen små cymbaler, hvilka vid ringaste luftdrag darra och stöta tillsammans med ett egendomligt skall.

Då detta icke är någon musikalisk ton, så var det oss omöjligt att bestämma dess tonhöjd. Den tycktes emellertid motsvara mellanlägets högre toner. Der-till funno vi, att äfven de i fråga om storlek och bladens rikhaltighet mest olika popplar alla voro stämda i enklang. Vi måste ock anmärka, att naturen bildat popplarnas och asparnas löf i den uppenbara afsigten att skapa larmande träd. Dessa löf hänga nämligen på långa skaft, som lätt medgifva deras rörelse.

Den för granarna egna klangen frambringas icke på samma sätt som popplarnas. Utom vid stark bläst, stöta granens grenar aldrig mot hvarandra och ej heller deras gröna nålar gnida hvarann ömsesidigt; det är den genom dem farande vinden, som framkallar denna susning, hvilken, mångfaldigad genom ett stort antal träd, väcker förnimmelsen af hafsvågornas aflägsna och ihärdiga bränningar vid den sandiga kusten. Vemodiga, drömmande harmoni! Det gifves i naturen knapt en mera karakterfull och melankolisk.

Från de svarta cypressernas blad, hvilka beskugga grafvarne, tror man sig, liksom vid nattfåglars tysta flygt, förnimma andarnes tåg.

Det ljud, som vinden åstadkommer i furuskogen, är mera musikaliskt än popplarnas. Det är djupt och dess höjdgrad beror på vindens styrka. Akasian med sina veka och smidiga blad kommer endast till ett fint och högt surrande.

Till de angenämaste sorl hör det från den af en mild vind vaggade, gula och skördemogna säden. Det är en blyg, sakta hviskning.

Den skickligaste orkester är icke i stånd att utföra ett sådant crescendo som sädesfältets. Det börjar och slutar med en för örat knapt märkbar finhet. Crescendo hör för öfrigt till naturens huf-

vudeffekter. Man kunde till och med förebrå henne missbruk med detsamma.

Ett rinforzando är mycket sällsynt i naturen och höres blott vid storm, då hela vindmassor kasta sig in i träden.

Det är dock ej blott växterna som deltaga i naturens instrumentalkonsert, äfven vattnets stämma, ehuru svagare, har sin betydelse. Vi tala här icke om hafvet, hvars starktonande stämmor hafva sina egna harmonier. På landet blandar sig vattnets sorl med trädens och sålunda uppstår ofta ett förtjusande pladder.

Se här ett af oss iakttaget exempel: I midten af en bäck, som flöt jämt och tämligen snabbt, lågo några stenar, hvar-öfver vattnet porlade och sålunda frambragte en af tre till fyra hvarandra när-liggande toner sammansatt sång. Det var ett musikaliskt småprat. Tonerna liknade flöjtens och motsvarade hos detta instrument andra oktavens öfre toner.

Vinden, som strök genom de bäcken beskuggande träden, lät tid efter annan höra uthållna, liksom af stråkinstrument frambragta ackord, hvilka fullständigt öfverröstade vattnets mummel. Men så snart vindstilla åter inträdt, öfvertog bäcken å nyo sin knaggliga sång.

Man kan knapt föreställa sig omvexlingen i de med så enkla och skenbarligen monotona element åstadkomna effekterna. Det var ett retande symfoniskt scherzo, med sin rytm, sitt motiv och sin orkestrering.

Är en gång uppmärksamheten väckt på en dylik klangfull komposition, så skall man snart upptäcka andra, karakteristiskt olika sådana. Hafvet, skogarna, vattenfallen, klipporna låta i hvarje ögonblick höra en på lägsta utvecklingsgrad stående instrumentalmusik, hvars verkningar och motsatser eller föreningar låta omsätta sig på konstens område.

Följetong.

En musikers historia

af Rudolf Schmidt.

X.

(Forts.)

»Hvar håller du hus, menniska? Professor Walz har frågat efter dig.»

Det var dock utan förargelse som borgmästaren Haller ifrån fönstret i bottenvåningen riktade dessa ord till Anton, hvilken dammig efter promenaden kom gående framåt gatan. Den berömde mannens förfrågan hade ånyo höjt brorsonen ett par grader i hans omdöme. — Man kunde se det på den godlynta rörelsen hos sylvärnen under hans näsa.

På det hela taget var det som om den geniale mannen hade bragt en förnimmelse af det verkligt stora in i denna krets, som annars var främmande för sådant. Häradschefingen märkte, att det icke visades honom den uppmärksamhet, som han i följd af förbindelsen med den tidens makttagande brukade

vara föremål för, och som han under sitt uppehåll på Sofieberg visst icke gått miste om. Men Walz var en af de oantastlige; han var därför höflig emot honom, hvilket dock ej synnerligen rörde den berömde och originelle mannen.

Det var en sed i borgmästarens hus, att besökande som kört lång väg blefvo bjudna på ett glas vin till välkomst. Man beskyldde borgmästaren Haller för, att det vin han bjöd sina gäster var af olika beskaffenhet. Det hvita portvin han egenhändigt skänkte i åt professorn var utmärkt i sitt slag.

»Det är vin, det!» sade denne i det han belåtet smackade med tungan. »Men», tillade han med en gammal gourmands hänsynslöshet, »jag har dock sjelf ett som är bättre.»

Borgmästaren blef litet flat öfver detta oväntade tillkännagifvande, och det var honom en välkommen anledning att afbryta professorn, då han i detsamma fick syn på brorsonen ute på gatan.

»Åh nej, kom ni genast utan putsning! — Ni är ta mig tusan hygglig nog ändå», ropade professorn, då Anton med en helsning gick förbi fönstret.

Det hjälpte icke. Han måste in, dammig som han var och utan att byta om kläder.

»Ja så att det är ni!» sade professorn i det han fattade honom vid axlarna och fäste sin örnblick på honom, liksom han varit ett objekt, hvilket lemnats honom till undersökning. »Hm! — Grossman tror på er, och jag tror nu på Grossman. Hvad har ni för ögon? När en menniska har den blicken, så kan hon spela, om någon skall kunna det. — Ni har er violin med er?»

»Sören skall straxt hemta den!» utropade borgmästaren, och Sören, som dagen till ära var iklädd livré och därför var stelare och klumpigare än vanligt, beforderades hastigt af den ifrige borgmästaren med en knuff ut igenom dörren.

»Vi skola sätta oss ett mål före», inföll professorn. »Vi skola i förening söka få den der kränkta drottningssminen att försvinna.»

Dessa ord vände han mot ryttmästarens dotter. Det låg en sky på hennes panna och ögonen vandrade omkring, oroligt sökande. Hvart ansigte blef i tur och ordning ransakadt och genomforskad till själens innersta vrår; men hon hade ej upptäckt någonting. Hon kände sig sviken af sin instinkt. Oviss-heten var henne en oförutsedd pina, en pröfning, som hon i sin stolthet ej väntat sig. Hon harmades på de sorglösa, obetydliga ansigten, som ingenting hade att röja, ingenting att dölja, och vaknade likasom ur en elak dröm vid professorns ord.

Borgmästarens brorson! Hade det varit en lucka i hennes minne, efter hon ej ett ögonblick kommit att tänka på honom? Orsaken måste ha varit den, att hans vördnad och hängifvenhet kände

hon sig säker på. — Ja visst, så innerligt öfvertygad derom! — Hvad var det den berömda mannen sade om hans ögon?

»Spela nu hvad ni vill!» sade professorn till Anton, i det han satte sig vid pianot. »Jag skall nog följa med.»

Utan att rätt fatta huru allt hade gått till, satte han violinen under hakan. Det var en lättnad för honom, att han ej behöfde tala. Ännu i det ögonblick stråken berörde strängarna, visste han ej hvad stycke han skulle spela, och likväl fans hos honom ej ringaste känsla af tvivel eller rådlöshet. Genom en förunderlig ödets skickelse hade det gått alldeles så som han eftersträfvat. Det hvilade en ny förut obekant känsla af trygghet och frigörelse öfver honom.

Han gjorde det första stråckdraget: det var professors eget berömda violinsolo: »Höstankar», han började spela — mildt, allvarligt, stilla, fördjupadt, med en lätt slöja af vemod, som likt en bäfvan mellan löjen och tårar, i all sin rörliga oro hvilade ut i sin egen frid, försonadt och frigjort. Vek och ut hållande, så som mästaren själf tänkt sig den, framgled hans dikt öfver strängarna med dess beundransvärda hänvändelse till menniskohjertat. — Nu uttalade dessa strängar det han ville!

Men hvad var detta? Plötsligen bröt en sorg, så kvalfull och förtviflad att den sprängde vemodets stämning, fram under stråkens beröring med instrumentet och aftvang det ett skri som af en menniskosjäl i vända. Mästarens djupsinniga tankar upplöste sig med ens i en improvisation, öfver hvilken han icke var herre. Endast såsom ett genomgående tema fortforo de att ljuda, släppta och åter upptagna, bildande infattningen till en dikt, som blef till inom honom själf.

Ty oaktadt allt detta kom oemotståndligt, som om, i öfverensstämmelse med organistens ord, en främmande makt grep om hans fingrar och förde dem, utan att han själf visste hur, så var det dock *hans* sorg, *hans* egna utståndna själsqual, som befriade och luttrade, halkade från strängarna.

Som i en dimma uppfattade han den lifliga blicken från mästarens öga och märkte hur ledsagandet på fortepianot smidigt fogade sig efter hans språng, så att en samlad, helgjuten verkan uppstod.

Och nu drefs han oemotståndligen till att fortsätta.

Hän ifrån sorgens rufvande öfver sig själf formade sig genom fingrarnes och stråkens för honom själf ofattliga samverkan en resignation, en hängivelse, hvari tillvarons grundackord ljödo igenom efter deras innersta långsamt fattade mening. Så kom längtan efter ljus och utsigt, och plötsligen ljöd från strängarna ett talatta! talatta! jublande och solberusadt. Hafvet låg der, måladt i långa dristiga stråckdrag, som en bild af tonande ljud, gungande, ljusskimrande, skönhetsalstrande och omätligt utsträckt

för åhörarne, hvilkas antal oupphörligt växte. Ty i dörren till den långa korridoren, som ledde till köket, visade sig tjänstfolket som, en efter annan, med själftagen frihet kom fram och lyssnade under andlös spänning.

Från det korta nu, då hans öga med en enda blick uppfångat mästarens bifall, hade han ej sett någonting. — Allt hade förtonat sig för honom i de tända lampornas otydliga sken, som genom de öppna fönstren ännu kämpade med sommaraftonens försvinnande ljus. Men nu blef det en oemotståndlig begärelse hos honom: nu var det ett par ögon som *hans* måste söka.

Och der stod hon, ren, skär, lilje-hvit, med det högresta, guldomsvallade hufvudet och en ängsligt spörjande blick i det stolta ögats djupblå grund, likasom hade hon väntat och åtrått detta möte.

Konvulsiviskt slöto sig hans fingrar om violinens hals; men hvad som glödde i hans hjerna meddelade de troget åt strängarna, och under stråkens magiska dans ljöd från dem en själens frigörelse i glädje och frihet, en sådan, der fantasien spränger öfver verklighetens gränser och manar mytens och diktens bilder in i sin lek.

Förunderlig var verkan på den tätt packade skaran, och ej minst tydlig stod den att läsa på de hårda, grofbildade anletena borta i dörren till korridoren. Hans blick träffade dem tillfälligtvis. Men plötsligen var det, som om han bröt af midt i sin triumf; han såg nämligen bakom Sörens undersåttiga figur en stor, bred qvinsperson med öppen mun och runda uppspärade ögon kika in i den för henne obekanta världen.

Det var Träskoklas' hustru. Hon hade vandrat hän till staden, så snart fröken från herrgården kört hem, för att anmäla sin afflyttning hos höga vederbörande, och då hon nu var bekant med borgmästarens pigor, hade hon med detsamma tittat in till dem i köket.

Icke heller *hon* kunde låta bli att kika in i salen, hvarvid hennes ögon blefvo ännu mera runda och färgen på de tegelröda kinderna ännu ett par grader mörkare. Det hela gick om i ett nu — det var som hade tre par ögon mötts i en blick!

Men nu upptog han den släppta tråden. En genial fantasi slog bro öfver den hastigt uppkomna klyftan, och trots det skarpa afbrottet kunde örat mycket väl uppfatta ett tydligt sammanhang med det föregående. Icke dess mindre var fortsättningen egen och oväntad. Det var som om förbannelsen öfver den, hvilken kränkt en gudoms tempel, i rasande vrede återljöd från violinens resonansbotten, som om i korta skärande stråckdrag afteknades de hvinande gissel-lagen af förföljande Erinnyer. Förfäran och blygsel fick ett uttryck så klart och gripande, att en hvar i kretsen kände en dunkel själfanklagelse röra sig på botten af hans själ. Men hvad aktade han på de bleka ansigten, i hvilka

spänning och öfverraskning målade sig, — hans ögon hvilade med ödmjukhet och ängslan på ett par andra ögon, hvilka med en lång, från själens djup hämtad blick, sågo ängsligt forskande på honom igen. (Forts.)

Från scenen och konsertsalen.

Stora teaterns anmärkningsvärdaste repris under de senaste veckorna är »Norma», Bellinis gamla välkända opera, som nu tyckes ega en nästan lika stor dragningskraft som för tio år sedan, då den sist stod på repertoaren med en synnerligen utmärkt rollbesättning. Ännu smekes man af dess sydlänskt fagra, elegiskt sångbara melodier, om ock operan i det hela taget med sin föga vaxlingsrika handling, sin svaga dramatiska kraft och sin enkla orkesterbehandling svårigen förmår tillfredsställa de fordringar i detta hänseende som vår tid kan uppställa. Äfven tillfället att få höra en begåfvad, här länge saknad sängerska utgör en af Norma-representationernas »great attractions», nemligen fröken *Pyk*, som i titelrollen f. f. g. efter längre tids bortvaro åter beträder vår operascens tiljor. Fröken *Pyk* har nemligen under de senare åren mest uppehållit sig i England, der hon med framgång låtit höra sig, dock endast vid konserter, hvarigenom hon icke haft tillfälle att göra några sceniska studier, som naturligtvis skulle befästet hennes framgång som operasängerska. Emellertid lär en plastisk studiekurs i hemlandet inhemtats, hvilket också på sina ställen märktes, äfven om, som sagdt, skådespelerskan fröken *Pyk* var densamma som förr.

Nu bör dock icke lemnas osagdt, att Norma just ej kräver något lifligare spel, hvarigenom man mera egnade sin uppmärksamhet åt sängerskan fröken *Pyk*, som onekligen gjort synnerligen vackra och beaktansvärda framsteg, förtjenta af desto större erkännande, som de härflutit från trägna och allvarliga studier. Isynnerhet åt koloraturfacket, som väl förut ej varit fröken *Pyks* specialitet, synes sängerskan ha egnat sig med allt nit, och den ganska obesvärade färdighet hvarmed hon besegrade de stora tekniska svårigheter, som finnas i Normas parti, bör med beröm framhållas. En liten anmärkning vis-à-vis sängmanéret: munnen öppnas nog mycket vid angifvande af de höga tonerna. Detta manér är hvarken vackert eller nödvändigt, och är ju dessutom så lätt att undvika. En annan sak — männe bruket af höga klackar var modernt hos druidernas prestinor? Vi tro det knappast.

Man har framhållit önskvärdheten af fröken *Pyks* engagerande vid k. lyrisk scenen. Härom råder väl icke mer än en tanke, och fröken *P.* skulle visserligen blifva en mycket behöflig förstärkning vid vår opera.

Fröken *Grabow* utförde Adalgisas parti och, efter måttet af sina krafter, på ett

förtjenstfullt sätt, om ock med mera passion än som behöfdes. Hennes perlande koloratur var af briljant verkan. Effektfullt klingade de begge sångerskornas ensembler, isynnerhet den stora duetten »Se, o Norma, se dessa späda!»

Hr *Sellman*, som den af de begge vestalerna hårdt ansatte vice-konsuln, hade med mycken omsorg instuderat sin rol, och särskildt bemödat sig om en vårdad frasering. Hvarje ord kom tydligt fram, och det låg dessutom någonting af käck manlighet i hans framställning, som dock icke alltid motsvarades af röstens resurser. Hr *Lundqvists* malmfulla röst trängde som vanligt igenom.

Nya teatern har framfört sin första egentliga nyhet för säsongen: »Drottningens vallfart», komisk opera i tre akter af Scribe, öfvers. af Fritz Arlberg, med musik af Richard Henneberg.

Den nya operan har haft en mycket vacker framgång, och förtjenar det också. Texten tillhör ursprungligen »Giralda», en af Adams täckaste operacomiquer. Den är ett lyckligt prof på Scribes mångbeprovade fyndighet att af det enklaste motiv åstadkomma en kombination af intriger, den ena mera öfverraskande än den andra. Att handlingen förefaller väl osannolik och att textförfattaren tillgripit det vanliga medlet att basera sin intrig på förvexlingar i mörkret, hvilka uppfylla snart sagdt en hel akt, äro saker dem man mindre reflekterar öfver, ty intresset hålles beständigt vid makt.

Hr Henneberg är oss föga bekant som tonsättare. Så mycket större öfverraskning har han beredt musikvännen genom denna sin opera, som alltigenom röjer en teknisk erfarenhet, som endast står den rutinerade musikern till buds. Ett mognare förståelsearbete för scenen än detta torde också icke höra till vanligheterna.

Hr Hennebergs sångmål är icke originel, det är sant, men äfven om dess förebilder ej äro främmande, äro de dock långt ifrån så påtagliga att de kunna kallas reminiscenser. För den franska nyromantiken tyckes tonsättaren hysa en utpräglad förkärlek; den röjer sig icke blott i den täcka instrumentationen, utan äfven i spridda nummer, såsom i *Manuels* och *Giralda*s stora, anslående duett i andra akten (»I fröjd och i smärta»), hvars melodi tjenat till ledmotiv redan från operans introduktion. Detta nummer synes oss vara operans allra bästa. Dess svärmiska lidelse, trånande melodik i förening med den retande färgprakten i orkestern, äro af en högst stämningsfull verkan. Äfven konungens smäktande romans (»Blomma så skön, lyss till min bön») är, bland andra, hållen i det nyfranska manéret. För öfrigt har tonsättaren hemtat sina förebilder från andra håll, än är det Adams eller Aubers skalkaktiga behag, än Planquettes graciösa valsformer, än Suppés och Strauss' spasmodiska marschrytmer, eller svärmiska toner à la Gounod eller Wagner, som spela igenom. Men äfven om en

viss ojemnhet i stilen härigenom uppstått, desto förlätligare som operan är komponerad på långa mellantider, så är det hela dock gjordt med så säker hand, så mycken smak och fyndighet, att man icke kan undgå att med största intresse åhöra denna musik.

Att hr Henneberg är en erfaren instrumentör, det visste man förut. Och han gör riktiga underverk med det lilla kapell som står till *Nya teaterns* förfogande. Instrumentationen är öfverallt färgrik och intressant, och isynnerhet har kompositören framkallat särdeles vackra klangeffekter med harpan.

Pjesen är uppsatt med mycken omsorg, och det utförande som kommer den till del kan icke annat än lofordas. Fru *Hofer* som *Giralda* kunde visserligen vara lifligare, men hon utför det vokala partiet med lika mycken smak som skicklighet. Äfven öfriga medverkande: fru *Cysch*, hrr *Arlberg*, *Kloed*, m. fl. fylla godt sina platser.

»Drottningens vallfart» har redan visat sig vara en repertoarpjes.

Om *Sigrid Arnolds* konsert samt *Tegnér*s festen hinna vi nu ej yttra oss utförligare, än att båda voro särdeles lyckade och den förra ingaf mycket vackra förhoppningar om den unga sångerskans framtid.

—h—

 De prenumeranter, som mottagit tidningen direkt från undertecknade men ännu icke erlagt prenumerationsavgiften, behagade ofördröjligen insända densamma till

HUSS & BEER.

Gust. Ad. torg 8.

Från in- och utlandet.

K. musikaliska akademien. Det af framlidna hofmarskalken frih. B. v. Beskow och hans maka stiftade stipendium å 2,000 kr., som afser att bereda en ung, förtjent, obemedlad och lofvande tonkonstnär tillfälle till utrikes studier, kommer nu att för första gången utdelas.

Donation. Balettmästaren Carl Edström har, enligt L. V., genom gåfvobref till Dramatiska och musikaliska artisternas pensionskassa i Stockholm öfverlemnadt 10,000 kr., hvaraf han förbehållit sig 5 proc. årlig ränta, så länge han lever, med rättighet för nämnda pensionskassa att derefter på öfligt sätt använda kapitalet.

Hilma Wall, en ung sångerska, ger tisdagen den 21 dennes i vetenskapsakademiens hörsal en konsert. Afsigten med den samma är att bereda tillfälle för fröken Wall — hvilken redan tillbragt ett år i Paris med studier under ledning af madame Miramont-Delaguerrière och professorn vid konservatoriet derstädes, mr Barbot — att ytterligare fortsätta sina studier.

Kristina Nilsson rönt en lysande framgång vid konserten i Boston — säger ett telegram till Times — inför den alldeles fullsatta salongen. Hon helsades vid sitt inträde på det hjertligaste sätt.

Henrik Westberg har med stormande framgång uppträdt på en konsert i Breslau.

International konsert. Enligt hvad oss meddelats, kommer inom kort att här i hufvudstaden gifvas en konsert af ganska egendomligt slag. Trenne lärare från konservatoriet i Köningsberg, barytonisten prof. *Horaz Fenn*, violinisten *Paul Störing* samt violoncellisten *Ernst Lent*, komma nemligen att här gifva en konsert, hvars program uteslutande skall upptaga folkmelodier från så godt som alla världens nationer.

A. B.

Arion heter ett nytt studentsängsällskap, som bildats i Upsala och som, i olikhet med O. D., skall sjunga blott a capella och sålunda bilda eliten af den egentliga studentsången.

Ett nytt musiksällskap är bildadt i Malmö.

Hortensia Synnerberg har med stort bifall uppträdt i Rom som Urbain i *Hugenotterna*. Elev af Lamperti, har hon förut gjort lycka på Coventgardenteatern.

Musikföreningen i Stockholm annonserar om *abonnement*, hvilket vi anteckna med desto större tillfredsställelse, som just i vår tidning (nr 6 d. å.) ett sådant arrangement lifligt förordats.

Siegfried Saloman uppehåller sig i Paris i syfte att verka för uppförandet af sina kompositioner, och har hans konstnärskap af den franska pressen blifvit mycket uppmärksamadt och med beröm framhållet.

Georgina Sommelius och *Ingeborg Ås* afsluta i höst sina studier för mme Marchesi och hafva från nästa års början mottagit engagement i Italien.

På *Skandinaviska föreningens* i Berlin årsfest tog en ung svensk, hr Steinmetz, lejonparten af bifallet. På ett synnerligen vårdadt sätt föredrog han arian ur »Nattlägret i Granada», och med glädje erforo de till stades varande landsmännen hans lärares — en professor från Wien — förhoppningar om denne sångares framtid.

Kristiania d. 2/11.

Den viktigaste tilldragelsen inom musikverlden här sedan jag sist skref har varit musikföreningens första konsert, å hvilken uppfördes Beethovens »Sinfonia eroica», Max Bruchs G-moll-konsert för violin och orkester, en »Karavanmarsch» af Borodin, »Cavatina» af Raff, »Ungarische Weisen» af Richter, och ouverturen till »Trollflöjten». Symfonien utfördes väl, ehuru man beträffande bläsinstrumenten kunde ha önskat sig något bättre, hvarjemte man måste beklaga att oboepartiet af brist på en duglig oboe måste öfvertagas af en klarinett. Den omsorg hvarmed Svendsen alltid leder utförandet saknades ej heller vid denna konsert, hvarföre den färgrika instrumentationen i första satsen, den gripande sorgmarschen och det lifliga scherzot, gjorde stor verkan. Borodins »Karavanmarsch» är ett stycke äkta programmusik af musikaliskt-poetisk skönhet och verkningsrik egendomlighet. Sammanställningen af den ryska sången med klangen af den österländska visan och ljuden af hästars och kamelers tramp samt vapenskrumlet i öknen är behandlad i en förträfflig instrumentation, som på ett särdeles pikant sätt till sist dör bort i en enda hög ton, som varar flere takter igenom. Den fina, luftiga ouverturen till »Trollflöjten» gafs på ett bravurmässigt sätt. Förutom »Cavatina» och »Ungarische Weisen», som fru Schöning f. Müller utförde tillsammans med fröken Sina Ring i pianopartiet, och hvilka återgäfvos på ett tilltalande sätt, spelade hon också Bruchs violinkonsert. Hur respektabelt än hennes spel var i den senare, kan man dock ej säga att hennes violin räckte till här, hvilket tydligen visade sig i första och sista satsen.

Af andra konserter ha vi haft de svenska nationalsångarnes, fru Moes och en till förmån för »Akers fattigpleje» samt herr Lammers'. De svenska sångarne — som förfoga öfver ganska goda röster — hade samlat en god publik, som tacksamt lyssnade till de något enformiga, men

väl sammansjungna nummerna: »Vårt land», Abts »Afsked från hafvet», »Joakim uti Babylon» m. m. Till fru Moes konsert hade deremot en fåtalig men tacksam publik infunnit sig; vid denna förekommom uteslutande gamla bekanta saker af Gounod, Thomas, Kjerulf m. fl., föredragna på ett särdeles tilltalande sätt.

Vid konserten för »Akers fattigpleje» uppträdde för första gången en fröken Hansen i Beethovens »F-dur-sonate, en etyd af Chopin och »Ass-dur-impromptu» af Schubert. Hennes spel rörde smidighet i passagera och rätt god teknik, men saknade djupare uppfattning.

Till Lammers konsert hade publiken återstreckat, kanske därför att han så ofta låter höra sig. Emellertid är dock denna stora och väljudande stämma af den rika beskaftenhet, att man kunde tro publiken om att vilja gynna en sångare sådan som Lammers, när han själv gifter konserter.

Paris. Den 20 Okt. inträffade m.me Engallis debut å stora operan såsom Amneris i »Aida». Man anmärker att debutanten ej var så alldeles fri från öfverdrift och forcering i sång och spel.

Den omtyckte tenoren Villaret vid stora operan tog d. 31 Okt. afsked af publiken såsom Eleazar i »Judinnan», efter att hafva under sista tiden med än vanligt rönt bevis på publikens sympatier. Under de 20 år han tillhört stora operan beräknas han ha uppträdd 1,051 gånger. Han efterträdes af Salomon, som då återinträder vid denna scen.

Leipzig. Die Makkabäer, opera i 3 akter, efter Otto Ludvigs liknämnda drama bearbetad för scenen af G. S. von Mosenthal, musik af Anton Rubinstein, gafs för första gången här d. 4 Nov. och under kompositörens egen ledning. Den berömda virtuosens och tonsättarens hyllades vid inträdet i orkestern såväl af denna som publiken på ett entusiastiskt sätt och denna hyllning upprepades flere gånger under aftonens lopp. Det genialiska tonverket gjorde ett stort intryck, ehuru utförandet lemnade åtskilligt öfrigt att önska. Hufvudrollerna innehade fräul Marianne Brandt (Leal) och herr Schelper (Judah) samt herr Hedmondt (Eleazar) och damerna Bettaque (Noëmi) och Beber (Kleopatra). Rubinstein medförde det färdiga partituret till en balett »La vigne» och arbetar för närvarande på en andelig opera med ur »Höga visan» tagen text, behandlad för scenen af Rodenberg.

Dresden. »Der Bauer ein Schelm» komisk opera i 3 akter, ord af Vesely, musik af Anton Dvorák, uppfördes d. 24 Okt. för första gången å hofteatern. Kompositören, som förut gjort sig fördelaktigt känd genom Rhapsodier för orkester, kammarmusik, sänger, duetter etc, har i denna opera lemnat ett godt arbete utan att dock vara af mera framstående värde. Hon innehåller vackra melodier och god instrumentering, men texten är underhållande och föga inspirerande. Bifall och inropning af kompositören uteblef ej.

Berlin. Den till operettscen inrättade Alhambra-teatern (förr Wolterdorf-teatern) har öppnats med operetten »Der Graf von Gleicher und seine beiden Frauen» af Hellmesberger jun. Operetten gjorde lycka.

Angelo Neumann bjuder för andra gången Berlinerne på Wagners »Ring des Niebelungen» å Viktoriateatern. Utförandet säges vara något ojemnt, då herr N. ej denna gång disponerar samma utmärkta krafter som förra gången.

Inom detta decennium fira Mozarts berömdaste operor hundraårsjubileer, nämligen Idomeneo 1881, Enleveringen 1882, Figaros bröllop 1885, Don Juan 1887, Così fan tutti 1890, Trollflöjten och Titus 1891.

Arrigo Boito, »Mefistofeles» kompositör, har nyligen ingått äktenskap med den berömda altsångerskan madame Borghi-Mamo.

Max Erdmannsdörfer, förr hofkapellmästare i Sondershausen, har med sin maka den berömda pianisten fru Pauline Fichtner-Erdmannsdörfer öfverflyttat till Moskva, der han blifvit professor vid konservatoriet och musiksällskapets konsertdirigent.

I »Minuta» för d. 20 Aug. läser man intressanta data om pianofabrikationen i Ryssland. Enl. denna tidning finnes det 52 större och mindre fabriker, som sysselsätta 1334 arbetare. Petersburg har 18 fabriker med 687 arbetare, Moskva 13 med 242 och Riga 6 med 114 arbetare. I Petersburg har firman J. Becker den förnämsta fabriken, som drifves med ånga och sysselsätter 240 arbetare. Dernäst följer C. M. Schrader med ångfabrik och 100 arbetare. Störst derefter är Tresselts fabrik i Riga med 80 arbetare, vidare Diedrichs i Petersburg, Sturzwege i Moskva, o. s. v. — Beckers pianofabrik har vid C. Klindworths afflyttning från Moskva, der han i 13 år varit professor i pianospel vid konservatoriet, erhållit ett smickrande brev med beröm öfver fabrikens solida arbeten och instrumentets sköna ton och touche — På expositionen i Moskva har Becker sju flyglar af olika storlek, deribland en i Ludv. XVI styl med sniderier af musikemblem, undertangenten af perlemor och öfvertangenten af sköldpadd. Dessa jemte en flygel af Sturzwege visa det mest fulländadt solida arbete. Vidare finnas goda flyglar af Schrader, Diedrichs, Kroll och Seidler (Warschau) och pianinos med vacker ton af Strobl (Kieff) och Goetze (Petersburg), etc.

Gounods »Redemption», som uppfördes på musikfesten i Birmingham, har, som bekant, blifvit mycket lofördad. Annonser dock en korrespondent H. G. till »Signale»: »Trots den synbara stora framgången», skriver denne, »kan jag ej annat än finna »Redemption» vara ett ganska svagt opus. Såsom förr med Spontini, har, efter hvad det synes mig, Gounods sänggudinna en enda gång förlänat honom att skapa ett verk, som i sig förenar komponistens alla framstående egenskaper, men med denna gälfva förenat det vilkor, att hvarje följande verk varder underlägset det föregående. Aldrig har man väl af kompositören till »Faust» och »Messe solennelle» väntat sig något synnerligen djupt och tankedigt verk, men väl ett som kan vara melodiskt och anslående. Äfven i detta afseende ha förväntningarna nu gäckats, och till sin olycka har komponisten satt ihop ett slags »ledmotiv», som återkommer nio gånger och knappast första gången intresserar en, ty i stället för Wagners prägnanta, korta motiv, har man här en bred, vattenhaltig fras att göra med. Att »Redemption» har ett och annat tilltalande, ja lyckadt parti, vill jag dock visst icke förneka.»

Ett musikaliskt konststycke har fräul. Meta Kalman i Köln utfört. Fröken Schreiber, som skulle sjunga Leonoras parti i »Stradella», tillkännagaf på morgonen samma dag som operan skulle gifvas, att hon omöjlig kunde sjunga, och man ville ej inställa operan. Fräul. Kalman erbjöd sig då att — från kl. 10 f. m. — instudera partiet och sjunga det utan repetition samma afton. Hon höll sitt löfte, sjöng »Leonora» förträffligt och operan gjorde stor lycka.

Rouen. Den nya teatern härstädes har nyligen blifvit högtidligen invigd med en representation af »Hugenotterna». Denna teater har 1600 sittplatser, fördelade på parkett och 4 galierier, och är af ungefär samma storlek som den gamla hundraåriga företrädaren, hvilken nedbrann 1876.

Hamburgs Stadt-teater har återupptagit Spontinis »Vestalen» efter trettioårig hvila. Det förträffliga utförandet vann publikens lifliga bifall; fru Sucher var såsom Julia öfverförträfflig och äfven fru Kägel och herr Winkelmann skötte sina roller väl.

Dödslista.

Oktober.

Ahnfelt, Oskar, f. 1813, † i Karlshamn 22/10, bekant andelig talare och sångare. Hans håg för musiken dref honom 1840 till Stockholm, der han några år var bosatt såsom musiklärare. A. var virtuos på gitarr och har konstruerat en sådan med 10 strängar. Såsom »andelig troubadour» har han rest landet omkring, predikat och sjungit vid sin gitarr. A. har utgifvit flera häften andeliga sänger med piano- och gitarrackompanjemang.

Rampeltin, Carl Aug. Gottlieb, tenorsångare, senast anställd vid Mindre teatern i Stockholm. † 16/10, 32 år gammal.

Schönberger, Marianne fru, född Marconi, berömd altsångerska, † 19/10 i Darmstadt, 97 år. Född i Mannheim, dotter af en italiensk kontrabassist, uppträdde hon redan vid 9 års ålder på teatern derstädes, och firade på sin tid så stora triumfer, att hon tillfäde med sängerskor sådana som en Milder-Hauptmann, Catalani, Pasca och Pisoni. Hon var gift med landskapsmålaren Schönberger.

Haquinus Johan Gustaf, teaterdirektör vid Södra teatern härstädes, † d. 31 Okt. 62 år gammal. H. var i yngre år en god tenorsångare och användes då mycket inom älskarefacket i operetten och sångspelet.

INNEHÅLL: Normas kompositör. — Eroicans första sats. Af A. L. — Minnesblad. Af J. M. R-n. — Scherzo. — Ett tryckfrihetsåtal. — Trädens musik. — Följetong. Af Rudolf Schmidt. — Från scenen och konsertsalen. Af — h. — Från in- och utlandet. — Dödslista. — Annonser. — Upprop.

MUSIKBILAGA: Färväl. Skotsk ballad af Rob. Burn. Komponerad för Baryton och piano. Af A. M. Myrberg.

Annonser.

Sångundervisning

meddelas af undertecknad, elev af Fru Fredrika Stenhammar.

Referens: herr Ivar Hallström.

Anmälningstid 11—1.

Alma Stjernbergh.

11 A. Nybrogatan 2 tr. upp.
(G. 12499 x 2.)

På Huss & Beers förlag utkommer inom kort:

Concertstycke

För Piano och Orkester

af

Ludvig Norman (op. 54).

4 Sånger för 1 röst och piano

af

Ivar Hallström.

Innehåll:

1. Gondolier-Sång (Komponerad såsom inlaga i Shakespeare's »Köpmannen i Venedig»)
2. Svarta Svanor. (Ord af C. Snoilsky)
3. Vackra sky. (" ")
4. En liten visa. (" A. T. Gellerstedt)

Romans för Violin och Piano

af

Conrad Nordqvist.

(Violinistens repertoire n:o 5).

Att vi i Sverige
försälja våra
Flyglar och Pianinos
endast genom
Herr Aug. Hoffmann
i Stockholm
tillkännagifves härmed.
Steinway & Sons
NEWYORK.

Piano-
och
Orgel-instrumenter
Största lager.
Billigaste priser
hos
I. Dannström & Co.
16 Regeringsgatan 16.

Piano- och Orgelmagasinet
N:o 8 Arsenalsgatan N:o 8
midt emot Kongl. Stora teatern
har att erbjuda stort urval af *Flygelpianon*,
Pianinon och *Taffelpianon* samt *Orglar*.
Äldre instrument öfvertagas vid köp af
nya.
Stämning och *reparation* af såväl Pia-
non som Orglar verkställes.
Delar till orgelharmonium, såsom *tungor*
(spel), *registerskyltar*, *klaviaturben*, *tonlådor*
m. m. till billiga priser.
Fullständiga priskuranter erhållas gratis.
Stockholm, IVAR HIRSCH.
f. d. Abr. Hirschs Pianomagasin.

U p p r o p.

SVENSK MUSIKTIDNING afslutar snart sin **andra årgång**. För att icke denna årgång må blifva **den sista**, är tidningen i behof af ännu **några hundratal** prenumeranter. I trots af den onekligen välvilliga uppmuntran som hittills, från både allmänhetens och pressens sida, kommit henne till del, är hon nämligen ännu icke betäckt för de förluster — någon vinst har man aldrig påräknat —, hvilka varit oundgängligen förbundna med hennes hållande i tidsenligt skick.

Vi våga altså uppmana alla dem, som nitälska för att Sverige, i likhet med öfriga civiliserade länder, består sig åtminstone **ett enda allmänt musikaliskt fackorgan**, att anmäla sig till prenumeration för nästa år, vare sig hos hrr musik- och bokhandlare eller å posten, **före den 15 instundande December**. Denna uppmaning gäller så väl **nuvarande** prenumeranter, hvilka vi hoppas få behålla, som de **nya**, utan hvilkas tillskott tidningen sannolikt redan nu, efter blott tvänne års lifstid, måste nedläggas. Om t. ex. hvar och en af de gamla prenumeranterna af välvilja åtog sig att söka skaffa blott **en** ny, så vore tidningen redan betryggad!

Obs.! Enär det visat sig att våra **musikbilagor** ej kunnat tillfredsställa allas smak, då den ena begär solidare, den andra lättare musik, skola de nästa år (under förutsättning af tidningens fortgång) utgå i en form, hvarigenom **hvarje** anledning till klagomål skall försvinna och våra prenumeranter vinna en väsentlig fördel. Vi erbjuda nämligen hvarje helårsprenumerant att ur **Huss & Beers förlagskatalog** (som skall medfölja nästa nummer) **gratis** utvälja **hvilka nothäften han behagar** till ett sammanlagdt värde af 6 kronor!!

Obs.! Alltså erhållas **musikalier**, efter fritt val, **för hela prenumerationsbeloppet!**

Svensk Musiktidning utkommer med ett nummer om minst åtta sidor stor qvart den 1:sta och 15:de i hvarje månad.

Priset är, postarvodet inberäknadt:

för helt	är kronor	6,
» halft	» »	4,
» fjerdedels	» »	2.

Lösnummer 25 öre.

Prenumeration mottages i Stockholm å »Svensk Musiktidnings» expedition: **Huss & Beers Musikhandel, Gustaf Adolfs torg N:o 8**, af tidningens ombud, hos hrr bok- och musikhandlare och å de vanliga tidningsutdelningsställena: för

landsorten samt Norge, Danmark och Finland genom tidningens ombud, å postanstalterna och i bokhandeln.

Hvar och en, som till Svensk Musiktidnings expedition, **Huss & Beers Musikhandel**, insänder prenumerationsbelopp för eller bevis från vederbörande postanstalt på erlagd prenumeration för minst 5—9 ex., erhåller antingen ett friexemplar, eller 10 % af beloppet: för 10 exemplar eller derutöfver erhålles 20 % provision eller motsvarande friexemplar.

Annonspris från och med nästa år 20 öre pr petitrad.

Eleganta permar till första årg. finnas att tillgå å 2 kr.

ADOLF LINDGREN.

Redaktör.
Stora Vattugatan 1.

HUSS & BEER.

Förläggare.
Gustaf Adolfs torg 8.